

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-5-34 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-03/30-14
Karar Tarihi : 19.01.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN,
Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Murat AYBER, Eren YALDIZLI, Ahmet Ogün KARAGÜLLE

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Çakırağılı Mevkii 10. Jandarma Alayı Arkası Pınarbaşı İZMİR

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Müteahhitler Federasyonu
529 Sokak 2/A Egepol Hastanesi Karşısı Üçyol Konak İZMİR
- Torbali Ticaret Odası
Torbali Mahallesi Aydın Caddesi No:74 Torbali İZMİR

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Torbali Ticaret Odası ve Müteahhitler Federasyonunun İzmir ili hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik başlattıkları ortak bojkot eylemi ile 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Kurum kayıtlarına 10.08.2016 tarihinde giren ve Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva Sanayi ve Ticaret A.Ş. (DERE BETON) tarafından gönderilen başvuruda özetle; Torbali Ticaret Odası (TTO) ve Müteahhitler Federasyonu'nun (MÜFED) İzmir ili hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik ortak bojkot başlattıkları iddia edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** 10.08.2016 tarihli şikayet üzerine hazırlanan 06.09.2016 tarih ve 2016-5-34/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 23.09.2016 tarihli ve 16-31/531-M sayılı toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca dosya konusu iddialar hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Anılan karar uyarınca elde edilen bilgi ve belgelere dayanarak düzenlenen 19.12.2016 tarih ve 2016-5-34/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu ile 06.01.2017 tarih ve 216-5-34/BN sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; MÜFED ve TTO hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

- (5) Önaraştırma sürecinde 22.11.2016 tarihinde İzmir Ticaret Odası (İZTO) ve Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) yetkilileri ile şikayet konusu iddialara ilişkin görüşme gerçekleştirilmiştir. EBSO'dan, Özgüven Mühendislik Turizm Taahhüt San. ve Tic. Ltd. Şti.'den, R.G. İzmir Hazır Beton Turizm Tekstil İnşaat Nakliye Gıda San. Paz. Tic. Ltd.

Şti. (R.G. BETON) ve Mim Beton Hazır Beton San. ve Tic. A.Ş.'den (MIM BETON) bilgi talebinde bulunulmuştur.

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Taraflar

- (6) TTO, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliđi ile Odalar ve Borsalar Kanunu hükümlerine göre, 1978 yılında Bayındır Ticaret Odasından ayrılarak 427 üyeyle kurulmuştur. Günümüz itibarıyla TTO; 7 komitesinde 47 komite üyesi, 20 meclis üyesi, 7 kişilik Yönetim Kurulu ve 8 personeli ile 2.468 üyesine hizmet vermektedir. TTO, 2012 yılında TOBB Akreditasyon Sistemine dâhil olarak akredite oda olmaya hak kazanmıştır.
- (7) MÜFED, 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine göre kurulmuş, İzmir ili merkezi ve çevresinde faaliyet gösteren, ağırlıklı olarak küçük ve orta boyutlu müteahhitleri bünyesinde barındıran 11 dernekten oluşan bir federasyondur.
- (8) Teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturdukları tüzel kişiliği olan ya da olmayan her türlü birlik, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesi kapsamında "teşebbüs birliği" olarak kabul edilmektedir. TTO ve MÜFED aynı iş kolunda faaliyet göstermekte olan teşebbüsleri kapsayan birer teşebbüs birliğidir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Hazır beton; belirli oranlarda çimento, doğal veya yapay agrega, su ve belli katkı malzemelerinin mikserle karıştırılması yöntemiyle üretilen bir inşaat malzemesidir. Hazır beton ürünleri, kullanım amaçları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılabilir de, alt ürün grupları arasında yüksek arz ikamesi bulunmaktadır. Kurul'un yerleşik içtihatları uyarınca anılan ürünlere ilişkin alt ürün pazarı tanımlanmasına gerek bulunmamakta olup ilgili ürün pazarı "hazır beton pazarı" olarak tanımlanmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) Hazır beton ürünü için ilgili coğrafi pazarın belirlenmesinde, hazır betonun en fazla iki saat içinde tüketilmesinin gerekmesi sebebiyle yaklaşık 50 km mesafeye kadar taşınabiliyor olması göz önüne alınmaktadır.
- (11) Öneraştırma konusu teşebbüs birlikleri ile üyeleri İzmir ili merkezi ve çevresinde faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte, öneraştırma konusu iddiaların 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi bakımından sonuca etkili olmaması nedeniyle dosya kapsamında kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımı yapılmamıştır.

I.3. Hukuki Deđerlendirme

- (12) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır" ifadesine yer verilmiştir. Anılan maddenin (d) bendinde ise; "rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi" rekabet ihlali durumlarına örnek olarak sayılmıştır.

- (13) Dosya kapsamında TTO ve MÜFED'in İzmir ili hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik olarak ortak boykot eylemi başlattıkları iddia edilmektedir. Şikâyete göre, TTO'ya kayıtlı, aynı zamanda MÜFED nezdinde temsil edilen müteahhitler, inşaat yükleniciliği pazarında değil, bu pazara girdi temin eden hazır beton pazarında iddia edilen eylemi gerçekleştirmişlerdir. Şikâyet sahibi DERE BETON tarafından ileri sürüldüğü üzere, TTO ve MÜFED bünyesinde bulunan müteahhitler yalnızca boykot eylemiyle kalmayıp, hâlihazırda hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüsleri pazar dışına çıkardıktan sonra yerine geçecek bir hazır beton tesisi (sağlayıcı) kurma niyetindedir.
- (14) Müteahhitler hazır beton üreticilerinin müşterileri konumundadır. Hazır beton müteahhitler açısından önemli bir girdi niteliği taşımakta, özellikle de müteahhitlerce alınan kamu ihalelerinde idari otoritenin sözleşmelerde öngördüğü sürelerin kısa olması sebebiyle müteahhitlerin hazır beton firmalarını boykot ederek hazır beton tüketiminden vazgeçmesinin uzun sürmesi mümkün görülmemektedir. Bu nedenle TTO ve MÜFED'e üye müteahhitlerin, sayıca fazla olmalarına rağmen, iddia konusu eylem bakımından hazır beton pazarını etkileyebilecek bir piyasa gücüne sahip olmadığı değerlendirilmektedir.
- (15) Bunun yanı sıra MÜFED ve TTO üyesi müteahhitler tarafından hazır beton tüketiminden kaçınılması neticesinde İzmir ilinde faaliyetlerini sürdüren hazır beton üreticilerinden hiçbirisi üretim faaliyetlerini sonlandırmamıştır. Kaldı ki şikâyet edilen eyleme bağlı olarak DERE BETON tarafından iddia edildiği şekilde, tüm İzmir iline hizmet vermesi planlanan bir hazır beton tesisi kurulmasına yönelik EBSO'ya yapılmış herhangi bir başvuru olmadığı EBSO'dan alınan belgeden anlaşılmaktadır. Bu durum MIM BETON ve R.G. BETON'un gönderdikleri cevabi yazılarında da görülmektedir.
- (16) Dosya kapsamında her bir hazır beton imalatçısının 2015 yılı Ocak ayı satışları ile 2016 yılı Ocak ayı satışları karşılaştırılmıştır. Çalışma hem İzmir İli genelinde hem de Torbalı pazarında gerçekleşen satış hacimleri derlenerek yürütülmüştür. Tablo 1'de yer verildiği üzere herhangi bir teşebbüsün 2016 yılı Ocak ayı satışlarının metreküp cinsinde önceki yıl aynı ay satışlarından kayda değer ölçüde az olmadığı tespit edilmiştir. İzmir ili genelinde faal 10 teşebbüs içinden Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Tur. İth. İhr. San. Ve Tic. Ltd. Şti.'nin satışlarında %(.....) azalma olduğu görülmekte ise de anılan teşebbüsün yıl içinde işgal alanını değiştirdiği bilinmektedir. Diğer teşebbüslerin İzmir genelindeki satışları 2016 yılı Ocak ayında evvelki yılın Ocak ayına göre nispeten artmıştır.

Tablo 1: İzmir İli Hazır Beton Satışları

	Ocak 2015 (m³)	Ocak 2016 (m³)	FARK (m³)	DEĞİŞİM (%)
AKÇANSA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BATI BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÇİMBETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
IRMAK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YARBAY	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DERE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAVUKLAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MENDEŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MODERN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VAROL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

17-03/30-14

- (17) Torbalı ilçesi satışlarının görüldüğü Tablo 2'den anlaşıldığı üzere BATI BETON satışları yaklaşık %(...) düşüş gösterse de, diğer teşebbüslerin satışları %(...) ve %(...) oranlarında artmıştır.

Tablo 2: Torbalı İlçesi Hazır Beton Satışları

	Ocak 2015 (m ³)	Ocak 2016 (m ³)	FARK (m ³)	DEĞİŞİM (%)
BATI BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÇİMBETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
IRMAK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MENDEŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (18) MÜFED ve TTO'nun kararına konu hazır beton tüketiminden kaçınılması çağrısının müteahhitlerin hazır beton fiyatlarındaki artıştan korunma isteklerine yönelik anlık bir refleks olduğu değerlendirilmektedir. Zira kararda belirli teşebbüslerin hedef alınması söz konusu olmayıp; fiyatı artan bir mamülün tüketiminden, kimin tarafından üretildiğinden bağımsız olarak, kısa bir süre için imtina edilmesi çağrısı yapıldığı tespit edilmiştir.
- (19) Bu çerçevede, ortada 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında boykot niteliğinde bir eyleminin olmadığı, önaraştırma konusu eylemle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.